

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

Идеите на Средновековието: Народът Божи и Човекът Божи

(за I семестър БФ, 30)

Преподавател: доц. д-р Венета Савова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	20
	Семинарни упражнения	0
	Практически упражнения (хоспетиране)	0
Обща аудиторна заетост		20
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	15
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	15
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		30

Кредити аудиторна заетост	
Кредити извънаудиторна заетост	
ОБЩО ЕКСТ	

№	Формиране на оценката по дисциплината¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	80%
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът е замислен като интердисциплинарно разглеждане на представата за Божия избраник и Божия народ и е организиран в два модула:

I.

В първия модул основният акцент е поставен върху изясняването на Старозаветната визия за избраничеството в индивидуален и в колективен формат, както и върху трансформацията на юдаистичната концепция от християнската представа за отношенията между Бога и човека в новозаветните времена. Предвидено е този преглед да бъде илюстриран с примери от старобългарски текстове.

II.

Третият модул е посветен на култа към св. Алексий Човек Божи. Предвижда се анализ на специфичната номинация на светеца, детайлен анализ на житийния сюжет и на оригиналната Климентова служба за светеца, който да илюстрира вече направения теоретичен преглед по посочената проблематика.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Предварителни изисквания:

Основни познания по старобългарска литература и старобългарски език.

Очаквани резултати:

Студентите да придобият добра осведоменост относно проблематиката, представена в курса, както и задълбочени знания за конкретния култ към св. Алексей, Човек Божи. Да задълбочат уменията си за анализиране на агиографски и химнографски текстове.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	I. Въвеждащи теми, свързани с библейската визия за човека и отношенията му с Бога Диахронен преглед на отношенията на Бога с хората – Старозаветни и Новозаветни параметри. Избраниците на Бога и Богоизбраният народ в Стария завет – Авраам, Исаак, Йаков, Йосиф и Мойсей и концепцията за избрания народ. Анализ на старобългарски текстове, в които образите на патриарсите е ключова.	3
2	Проблемът за <i>рода, семейството и приемствеността</i> в Старозаветен план. Трансформация на концепцията за Божието избраничество в индивидуален и групов формат в контекста на Новия завет.	2
3	Новата визия за ролята на рода в Новозаветен план – отношението към кръвното родство, обрезанието и етническият произход.	2
4.	Ближният и чуждият в библейски контекст. Любовта – новото отношение на Бога и човека. Преобразяващите аспекти на любовта.	1
9.	II. Св. Алексей, Човек Божи Култът към светеца – формиране на почитта, история на Изток и на Запад. Проблемни въпроси, свързани с изясняване на историята	2

	на култа.	
10.	Анализ на житийния сюжет през призмата на вече изяснените концепции за светостта.	4
11.	Химнографската продукция за св. Алексей, Човек Божи. Преводна и оригинална химнография за светеца..	2
12.	Службата на св. Климент Охридски за св. Алексей, Човек Божи. Анализ на канона.	4
13.	Обобщение и оценяване.	2

Основна библиография:

Аверинцев 1998: Аверинцев, С. Опитът на другостта. Бракът и семейството. Един несвоевременен опит за християнски поглед към нещата – Социологически проблеми, 3-4, 1998, 160-174.

Аверинцев, С. Брак и семейство: несвоевременен опит за християнски поглед към нещата – Християнство и култура, 5 (28), 19-32.

Адрианова-Перетц, В. П. Житие Алексея человека Божия в древней русской литературе и народной словесности. Петроград., 1917.

Библия сиреч Свещеното писание на Ветхия и Новия завет. Издава Св. Синод на БПЦ. София, 1995.

Беневич, Г. И. Житие преподобнаго Алексея, Человека Божия (Преодоление чуждости в контексте церковного предания) – В: Чужое: опыта преодоления. Очерки истории культуры Средиземноморья. Под ред. Р.М. Жукурова. Москва, 95-159.

Ериксън, о. Джон Х., Бракът и възможните алтернативи: търсене на цялост и святост. – Християнство и култура, 5(28), 2008, 34-44.

Климент Охридски. Слова и служби. Съст. П. Петков, И. Христова-Шомова, А. Тотоманова. София, 2008.

История на българската средновековна литература. Съст. А. Милтенона. София, 2008, 15-21.

Савова, В. Непознато химнографско произведение на св. Климент Охридски за св. Алексей Човек Божи (предварителни бележки) – *Palaeobulgarica*, XXVII, 2, 3-12.

Савова, В. Песни от Климент. Химничната прослава за св. Алексей, човек божи сред православните славяни. София, 2017.

Станчев, Кр., Г. Попов. Климент Охридски. Живот и творчество. С., 1988..

Стара българска литература. Т. I Апокрифи, С., 1982; т. II, Ораторска проза, С., 1982; Т. III, Исторически съчинения, С., 1983, т. IV, Житиписни творби, С., 1986, т.V, Естествознание, С., 1987.

Стойкова, А. Първоучителят Методий. С., 1995.

Тържество на словото. Златният век на българската книжнина. С., 1995.

Klaniczay, G. The Fate of the Legend of St Alexius: Christian Antiquity in Medieval Hungary. – В: *In Stolis Repromissionis*. Светци и святост в Централна и Източна Европа. Съст. А. Ангушева-Тиханова и др. София, 29-45.

Дата: 10. 01. 2016

Съставил: гл.ас. д-р Венета Савова